

PROBAK

E! **Erandio**
UDALA
AYUNTAMIENTO

Sacodejuegos enpresak garatutako proiektua

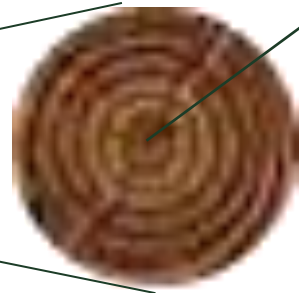
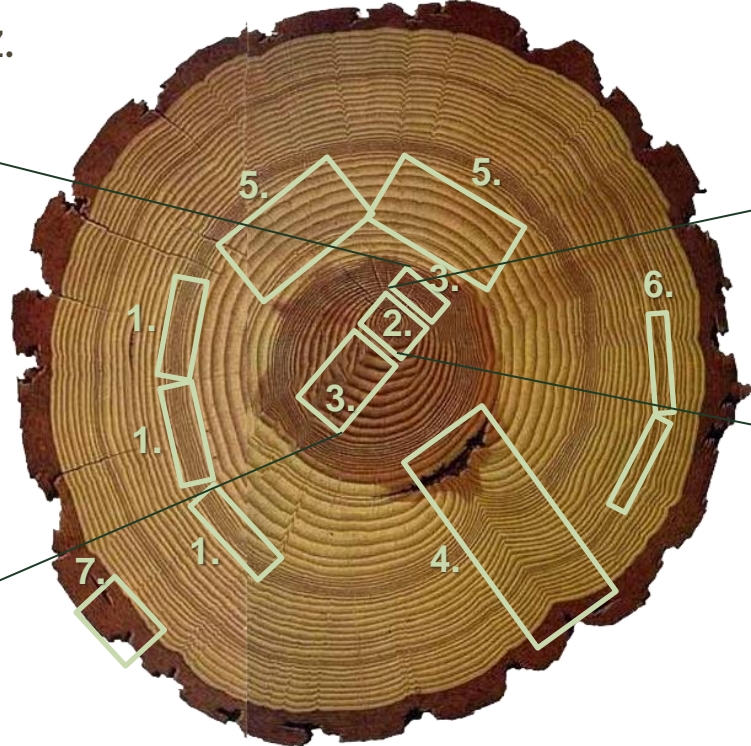

ZUHAITZ BATEN EGUNEROKOA

Pinu honek bizi izan dituen abenturak ezagutu ditzakegu enborrari erreparatuz.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

2.

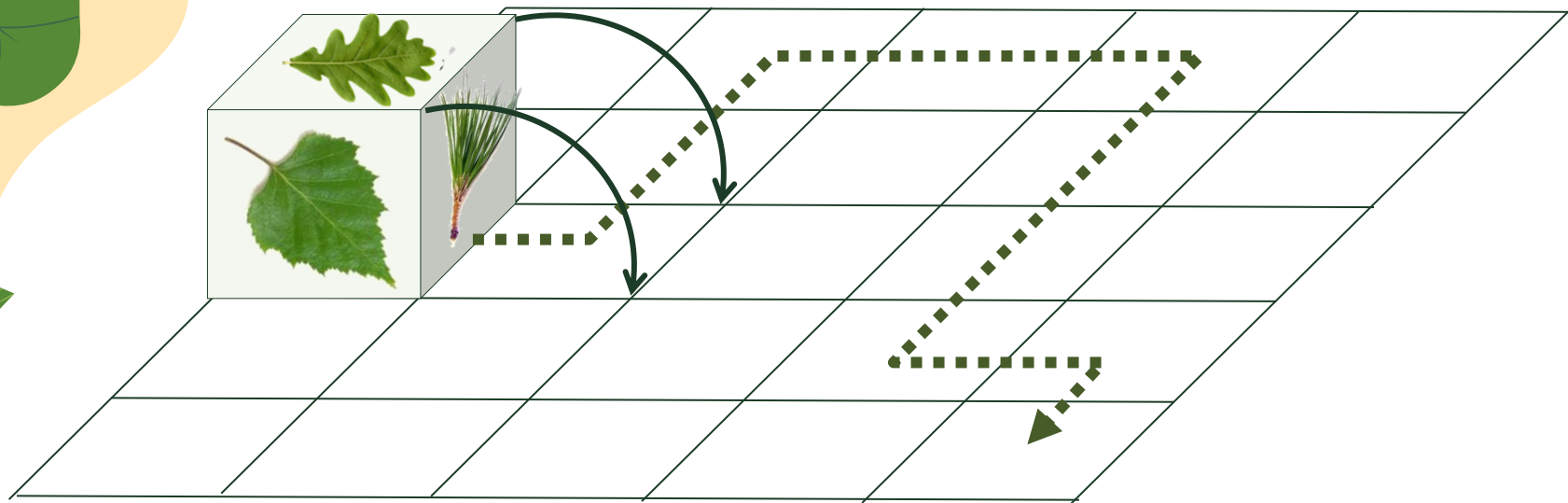
ZUHAITZ SINGULARARRAK

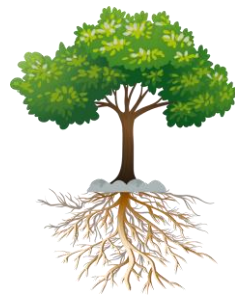
Ezaugarri berezi edo nabarmenengatik (tamaina, adina, historia, edertasuna, egoera, etab.) babes berezia merezi duten zuhaitzak dira. Berezi, probintzia bakoitzeko bi handienak.

HOSTOEN DADOOA

Dadoaren zein alde egongo da lurraren kontra? Zeintzuk dira hosto horiek? (10 letra)

Zuhaitzek lurra finkatzea eta lur-jausiak saihestea lortzen dute. Hainbat zuhaitz mota landatzen dira, lurzorua zaintzeko moduaren arabera.

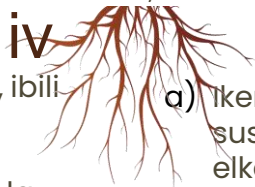

ZUHAITZEN MAGIA

7 jarduera aurkituko dituzu, baso batean mundu magiko berri bat ezagutzeko egin ditzakezunak. Egin zazpi jarduera horiek 5 minututan, eta ikusiko duzu zer gertatzen den.

EKINTZAK

BEREZITASUNAK

1. Lasaitu zaitetz belarra dagoen leku batean, ibili eta sentipen desberdinak aurkitu.
2. Etzan zuhaitz baten azpian eta begiratu nola mugitzen diren hostoak.
3. Eseri begiak itxita naturatik urrun dagoen leku batean eta saiatu zaitetz ahalik eta urrunen dauden zaratak entzuten.
4. Ezagutu zer aurkitzen duzun zuhaitz baten inguruan dagoen lurlean
5. Bilatu zuhaitz baten azpian hosto bakar batek izan ditzakeen kolore ezberdinak.
6. Lasaitu zaitetz, itxi begiak, besarkatu zuhaitz bat eta saiatu bere barrua entzuten.
7. Bilatu zuhaitz baten sustraia eta pentsatu zer gertatuko den barruan.

ii

iii

- a) Ikerketa batzuen arabera, zuhaitzak beren sustraien eta onddoen bidez komunikatzen dira elkarrekin.
- b) Hostoak lehortzen direnean deskonposatu egiten dira eta zuhaitzen sustraiek xurgatu ditzakete.
- c) Zuhaitzetako elikagaiek enborraren barrualdetik zirkulatzen dute, hostoetaraino eramateko.
- d) Lurrean bizi den zizare mota bat dago, eta zuhaitzetako janaria sortzen du.
- e) Zuhaitzak soinuaren isolatzaile onak izan ditzake.
- f) Zuhaitzen azpian ez da belarrik egoten, biak argiaren bila lehiatzen direlako.
- g) Hostoen bitartez, zuhaitzek eguzkiaren argia eta arnasa hartzen dute, janaria sortzen dute eta izerditan jartzen dira.

vii

HOSTO BATEN ATALAK

04.

ERPINA

Venezian erabiltzen zen zuhaitz honen egurra etxeen funtsa egiteko. Hostoen **ERPINA** barrurantz sartuta dago. Zainak nahiko nabarmenak dira.

02.

ERTZA

Enborra zuria da eta **ERTZA** zerratuta dago. Hainbat zuhaitzek antzeko ertza dute baina bertakoa modu irregularrean zerratuta dago.

01.

ENBORRA

Horietako baten egurra instrumentuak egiteko erabiltzen da. Bere **LINBOA** pertsona baten eskuaren antzekoa da.

03.

LINBOA

Zuhaitz horiek basoak basoberritzeko erabiltzen dira. **LINBOAK** oso estuak, luzeak eta asimetrikoak dira.

ZUHAITZAK NEURTZEN

Oihaneren Landa
koadernoan
lagunduko dizu.
Aurkitu ezazu!

Zenbat zentrimetro
neurtzen du zuhaitz
honek?

Zuhaitzak altueran
hazten dira eguzkitan
lehiatu ahal izateko.

Zuhaitzek sustraiko ura
hostoetara ponpatzen dute oso
mekanismo konplexu eta
erreplika ezina erabiliz.

PISTAK

E! **Erandio**
UDALA
AYUNTAMIENTO

PINU BATEN ISTORIOA

IZURRITEAK

2 edo 3 urtez izurrite batzuk erasotzen dizkiote eta haztea kostatzen zaio

EGARRIA

Hainbat urtez arazorik gabe bizi ondoren, lehorre bat dator eta haztea eragozten dio.

LAGUN TXARRAK

Behin zutitzea lortzen duenean, gertuko lagunek eguzkia estaltzen diote eta ez diote hazten uzten

AMAIERA

62 urterekin pinua mozten dute.

OSASUNTSU

Zuhaitzak ur nahikorekin hazten dira ingurune osasuntsu batean.

HAZKUNDEA

Bere lehen urteetan ezustekorik gabe hazten da

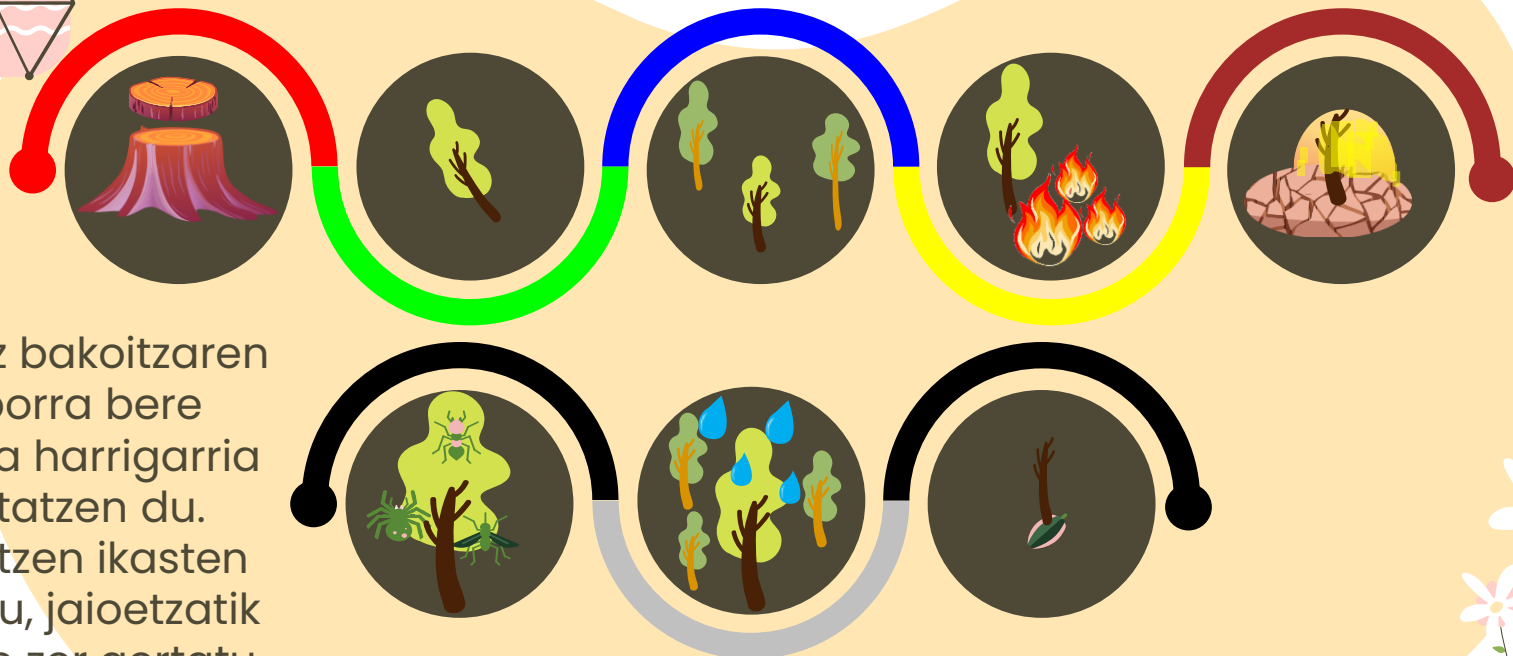
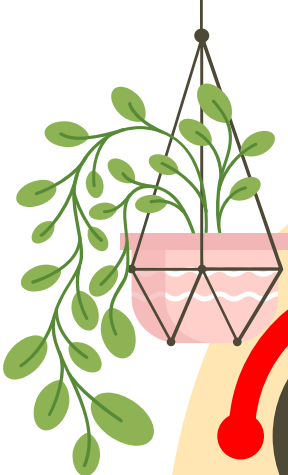
SUTEA

Sute batek alde batean zauritu du, eta bizitza osoan zehar zauritutako eremua berreskuratzen saiatu da

GAZTAROA

Gaztea denean, bultza egiten diotela sentitzen du, eta erresistentzia handiz, makurtuta bizirautea lortzen du.

ZUHAITZ BATEN BIZITZA IRUDIETAN

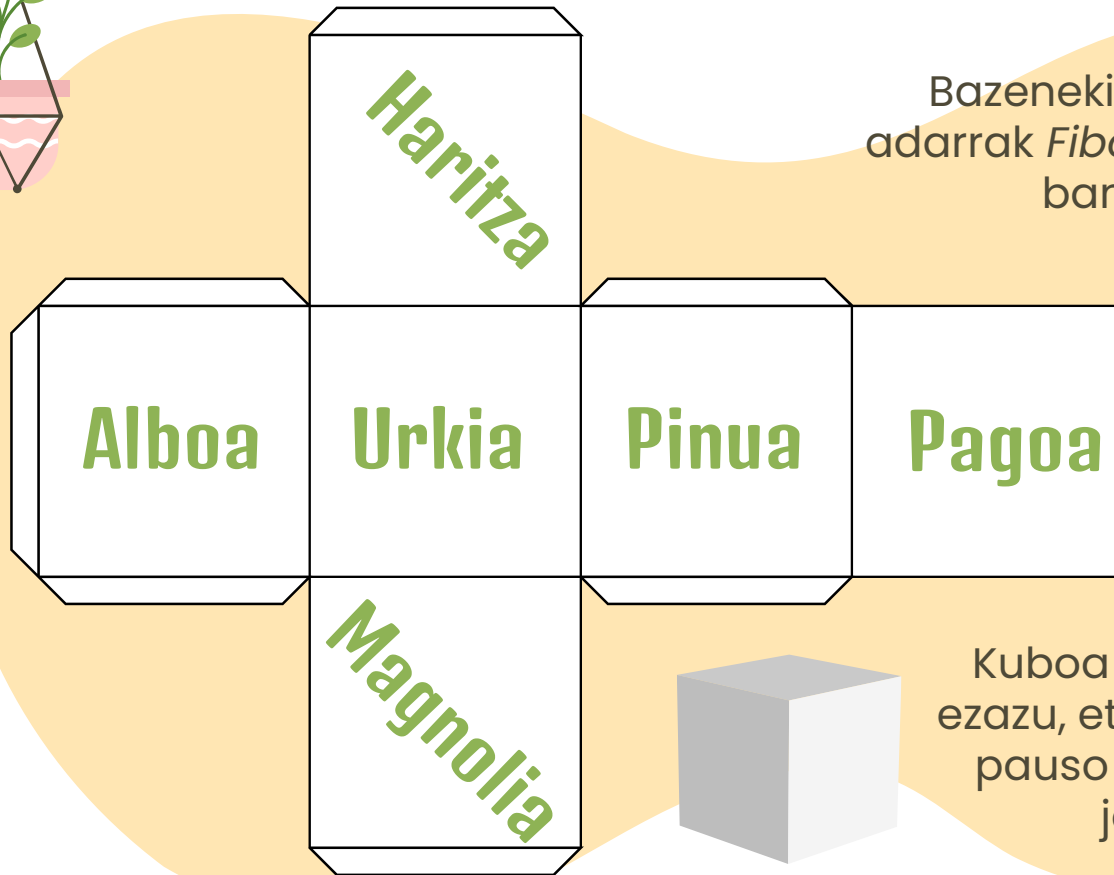
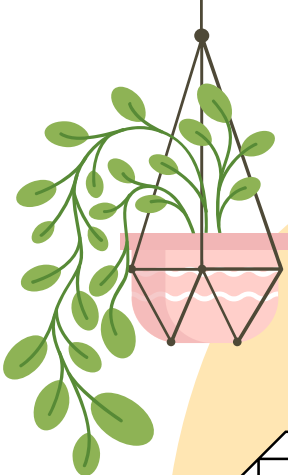

Zuhaitz bakoitzaren enborra bere historia harrigarria kontatzen du. Irakurtzen ikasten baduzu, jaiotzetatik hil arte zer gertatu zaien ulertuko duzu.

Enborren zatirik barrukoena iluna da, eta zurgihar deitzen zaio. Iragazgaitza da, eta zatirik gogorrena eta iraunkorrena da.

HOSTOEN DADOA

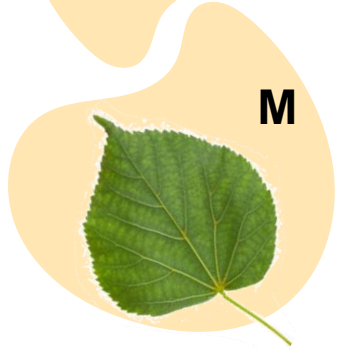
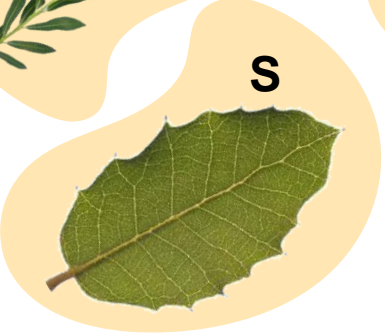
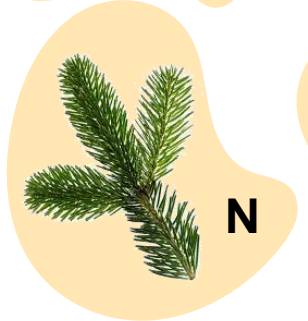
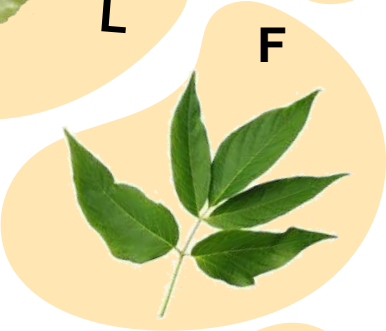
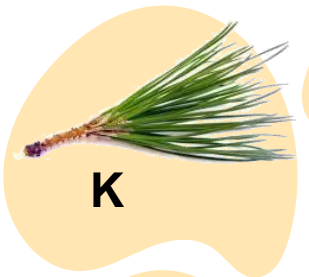
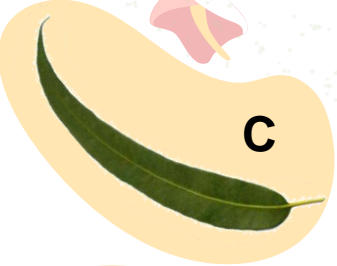
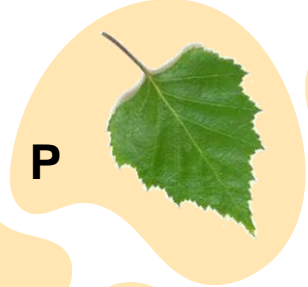
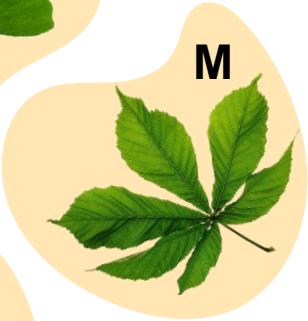
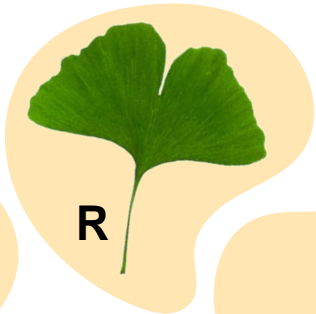
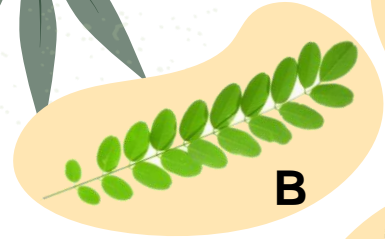
Bazenekien zuhaitz batzuen adarrak *Fibonacci* serieari jarraiki banatzen direla?

Kuboa mentalki egin ezazu, eta mugitu ezazu pauso misterioitsuak jarraituz.

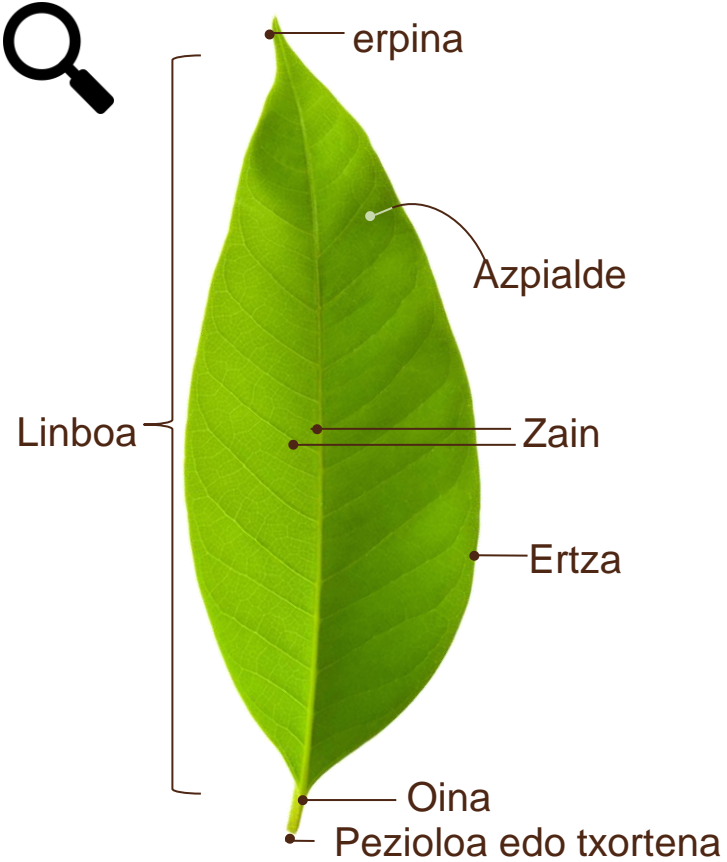

Hostoak

LANDA-KOADERNOA

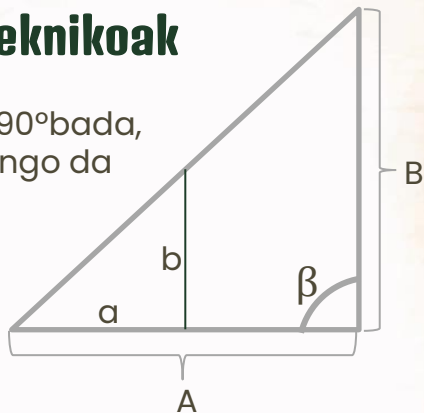
Hosto baten atalak

Oihaneren koadernoak

Datu teknikoak

$a=b$ y $\beta=90^\circ$ bada,
 $A=B$ izango da

1 Orr

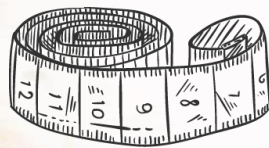
Ipar hemisferioan,
zuhaitzak
hegoalderantz
hazten dira
eguzkiaren bila

Bestelako datuak

Ertzak orri
asimetrikoa bitxia
du.

Nire pauso batek
95 zentimetro
neurtzen ditu...

Garai beroetan,
errepidearen
temperatura 30°C
baino baxuagoa
izango litzateke, kale
horretan zuhaitzak
egongo balira.

2 Orr

ALBOA

Hostoek 9 nerbio mota izan ditzakete.

URKIA

EZKIA

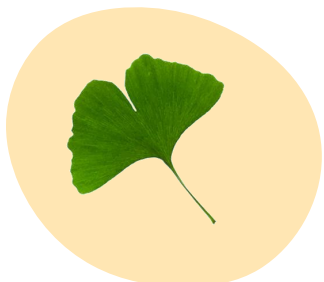

INDIGAZTAINONDO

Hostoek 12 marjina mota izan ditzakete.

ZUME NEGART

GINKGO

MAGNOLIA

HARITZA

PINUA

LIZARRA

ARTEA

HAGINA

Munduan 60.000
zuhaitz espezie baino
gehiago daude.

40 zuhaitz hosto
mota ezberdin
daude.

PAGOA

IZEI

AKAZIA

EUKALIPTOA

1-f-vi

2-b-vi

5-d-iii

1-a-iv

3-e-v

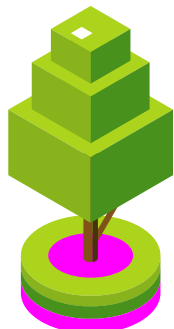

7-a-iv

"The Crooked Forest" Polonia eta Alemania tartean dagoen pinuen baso bat da. Bere ia 100 zuhaitzak J formakoak dira. Oraindik ez da ezagutzen horren arrazoa.

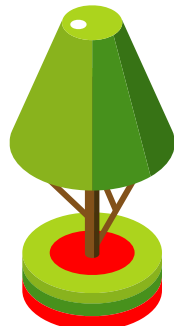
6-d-vii

6-c-ii

4-c-vii

2-g-i

3-g-v

5-b-iii

GIPUZKOA

Perimetroa

- Aizarnabalgo Artea
- Pagoetako hagina
- Getariako Artelatza
- Albizur Douglas Izeia
- Bergarako Magnolioa
- Donostiako artea
- Igarako Haritza
- Hernaniko Ginkoa
- Altzoako Pagoa

BIZKAIA

Diametroa

- Garaiako Artea
- Muxikako Artea
- Arcentalesko haritz eta ametzeko hibridoak
- Arimekortako Hagina

ARABA

Altuera

- Altubeko haritza
- Santa Teodosiako Lizarra
- Lantaróngo Pinua
- Vitoriako Sekuoia
- Artziniegako artea
- Angostoko arte
- Ondategiko haritza
- Izarrako hagina
- Antoñanagako hagina
- Antoñanako ezkia

Aizarnabalgo Artea

- Altuera: 16 m.
- Adabruaren diametroa: 28 m.
- Oinarriaren perimetroa: 5,5 m.

Albizur Douglas izeia

- Altuera: 55 m.
- Adabruaren diametroa: 4 m.
- Oinarriaren perimetroa: 3,6 m.

Donostiako areta

- Altuera 23 m.
- Adabruaren diametroa: 22 m.
- Oinarriaren perimetroa: 4,65 m.

Hernaniko Ginkoa

- Altuera: 21 m.
- Adabruaren diametroa: 21 m.
- Oinarriaren perimetroa: 4,5 m.

Pagoetako hagina

- Altuera: 14 m.
- Adabruaren diametroa: 14 m.
- Oinarriaren perimetroa: 3,25 m.

Igarako haritza

- Altuera: 19 m.
- Adabruaren diametroa: 20 m.
- Oinarriaren perimetroa: 4,25 m.

Altoako pagoa

- Altuera: 23 m.
- Adabruaren diametroa: 20,5 m.
- Oinarriaren perimetroa: 5,15 m.

Getariako artelatza

- Altuera: 22 m.
- Adabruaren diametroa: 10,8 m.
- Oinarriaren perimetroa: 4,5 m.

Bergarako magnolioa

- Altuera: 26 m.
- Adabruaren diametroa: 14 m.
- Oinarriaren perimetroa: 6,2 m.

Altubeko haritza

- Altuera: 34m.
- Adabruaren diametroa: 19m.
- Oinarriaren perimetra: 4,25m

Antoñanako hagina

- Altuera: 13m.
- Adabruaren diametroa: 18m.
- Oinarriaren perimetra: 5,3 m

Antoñanako ezkia

- Altuera: 23,8m.
- Adabruaren diametroa: 18m.
- Oinarriaren perimetra: 5,48m

Santa Teodosiako Lizarra

- Altuera: 23,8m.
- Adabruaren diametroa: 18m.
- Oinarriaren perimetra: 5,5 m

Lantaróngo pinua

- Altuera: 14,5m.
- Adabruaren diametroa: 17m
- Oinarriaren perimetra: 2,8m

Ondategiko Haritza

- Altuera: 20m.
- Adabruaren diametroa: 30m.
- Oinarriaren perimetra: 4,9m

Izarrako hagina

- Altuera: 12m.
- Adabruaren diametroa: 10,5m
- Oinarriaren perimetra: 3,5m

Artziegako artea

- 500 urte baino gehiago
- Altuera: 25m.
- Adabruaren diametroa: 28m.
- Oinarriaren perimetra: 8,6m

Garaiako
artea

- Altuera: 19 m
- Adabruaren diametroa: 60 m.
- Oinarriaren perimetroa: 4,3 m

Muxikako
artea

- Altuera: 12m.
- Adabruaren diametroa: 26m.
- Oinarriaren perimetroa: 4,3 m

Arcentalesko
haritz eta
ametzeko
hibridoa

- Altuera: 36,5 m
- Adabruaren diametroa: 18 m
- Oinarriaren perimetroa: 4 m

Arimekortako
hagina

- Altuera: 11 m
- Adabruaren diametroa: 13 m
- Oinarriaren perimetroa: 3,75 m

QR

E! **Erandio**
UDALA
AYUNTAMIENTO

Sacodejuegos enpresak garatutako proiektua

PROBA	ERANTZUNA
BIZITZAREN URA	
NOLA DU IZENA ZUHAITZ HONEK?	USSSIS
KODIFIKATUTAKO MEZUA	KLAUKLAPIK
ZUHAITZEN IZENAK	
ZENBAKI EZKUTUAK	
ZUHAITZEN ENBORRAK	760

BIZITZAREN URA (149)

NOLA DU IZENA ZUHAITZ HONEK?
(150)

KODIFIKATUTAKO MEZUA (151)

ZUHAITZEN IZENAK (152)

ZENBAKI EZKUTUAK (153)

ZUHAITZEN ENBORRAK (154)